

گزارش یک مورد هماتوم طحال در سگ ژرمن شپرد

جواد اشرفی هلان^{۱*} سارنگ سروری^۲

(۱) گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تبریز، تبریز - ایران.
(۲) گروه آموزشی علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران - ایران.

(دریافت مقاله: ۳۰ فروردین ماه ۱۳۸۹، پذیرش نهایی: ۲۳ شهریور ماه ۱۳۸۹)

چکیده

توده‌های طحال، بزرگ‌شدگی‌های قابل لمس بافت طحال هستند که به انواع نئوپلاستیک و غیر نئوپلاستیک تقسیم می‌شوند. هدف از این گزارش، ارائه یافته‌های بالینی و آسیب‌شناختی یک مورد هماتوم طحال و تفریق آن از همانژیوسارکوم در این عضو می‌باشد. در معاینه یک قلابه‌سگ ۷ ساله از نژاد ژرمن شپرد با علائم لاغری و عدم تمایل به حرکت، توده‌ای دردناک در سمت چپ حفره شکم ملامسه شد. در رادیوگرافی، یک توده مدور با دانسیته بافت نرم و در اولتراسونوگرافی، توده‌ای کپسول دار با اکوژنیسیته غیر یکنواخت رویت گردید. در بازرسی ظاهری، توده‌ای کپسول دار به قطر ۱۴/۵ سانتیمتر در قوس داخلی طحال وجود داشت. در مطالعه ریز بینی، فضای انباشته از اریتروسیت‌ها که توسط کپسول همبندی احاطه شده بود و ماکروفاژهای مملو از رنگ‌دانه هموسیدرین جلب توجه می‌کرد. آثار بدخیمی مشاهده نشد. هماتوم‌های طحال، تغییرات این عضو در نئوپلاسم‌ها را تقلید می‌نمایند بنابراین دقت کافی برای تفریق آنها از توده‌های نئوپلاستیک لازم است.

واژه‌های کلیدی: هماتوم، طحال، ژرمن شپرد، سگ.

هموسیدرین، بافت جوانه‌ای، بافت همبندی در اطراف نواحی نکروز و خونریزی در هماتوم است که بر مزمن بودن ضایعه دلالت می‌کند (۳). همچنین انفارکت‌های کهنه طحال به دلیل داشتن کانون‌های نکروز و سازماندهی این نواحی با بافت همبندی، می‌باید از ضایعات نئوپلاستیک ساختارهای عروقی در این عضو تفریق شوند (۳).

تاریخچه: یک قلابه‌سگ ۷ ساله از نژاد ژرمن شپرد با علائم بی‌اشتهایی، لاغری، عدم تمایل به حرکت و لنکش که از چند ماه قبل شروع شده و دلیل آن را بزرگی پروستات تشخیص داده بودند مورد معاینه قرار گرفت. توده‌ای بزرگ، تاحدی ناصاف و دردناک در سمت چپ و قدام حفره بطنی ملامسه شد. رادیوگرافی محوطه بطنی، وجود یک توده مدور کاملاً بزرگ با دانسیته بافت نرم را در قسمت قدامی حفره شکم نشان داد (تصویر ۱). در معاینه و رادیوگرافی قفسه صدری، حفره لگن و اندام‌های حرکتی قدامی و خلفی ضایعه‌ای مشاهده نشد.

در اولتراسونوگرافی با دستگاه Pie Medical مدل 200 Scanner و پروب خطی ۷/۵ مگا هرتز، بافت طحال در بسیاری از نواحی، اکوژنیسیته و ساختار طبیعی از خود نشان می‌داد. در ناف طحال، توده‌ای بزرگ، کپسول دار با اکوژنیسیته غیر یکنواخت رویت گردید که حاوی نواحی فاقد اکودرکنار کانون‌های کاملاً اکوژن بود (تصویر ۲). آثار متاستاز وجود نداشت.

در بررسی مجاورت طحال در حین جراحی، اثری از کاشته شدن توده در پرده‌های سروزی و همچنین کانون‌های متاستاز در اعضاء محوطه بطنی مشاهده نگردید. چادرینه به علت چسبندگی گسترده به این توده برداشته شد.

در بررسی ماکروسکوپی، بافت طحال بشدت پر خون، به ابعاد ۴۰ × ۳/۲ × ۹ سانتیمتر و دارای لبه‌های گرد و رنگ بنفش تیره بود.

مقدمه

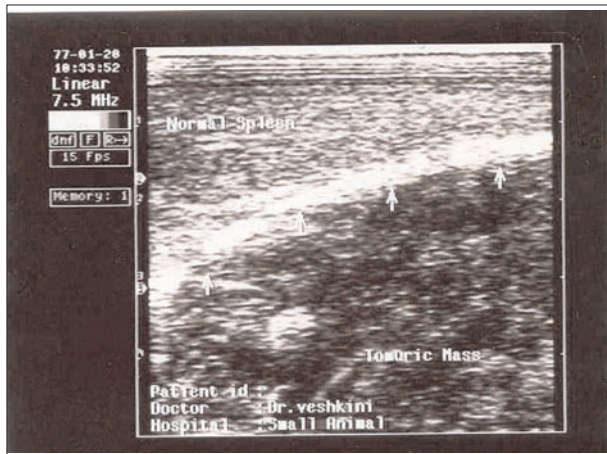
توده‌های طحال بزرگ‌شدگی‌های قابل لمس موضعی در بافت طحال هستند که غالباً حالت گرد داشته و به انواع غیر نئوپلاستیک شامل هماتوم‌های اولیه، آبسه‌ها و هیپرپلازی ندولر و نئوپلاستیک شامل همانژیوم یا همانژیوسارکوم تقسیم می‌شوند (۲). هماتوم عبارت است از تجمع موضعی خون خارج شده از عروق. گاهی هماتوم‌های بسیار بزرگ در بافت طحال یافت می‌شود (۲). بزرگی طحال می‌تواند منجر به بی‌اشتهایی، از دست دادن وزن، ضعف و اتساع شکم گردد (۲). اغلب توده‌های نئوپلاستیک طحال حالت هموراژیک دارند، بنابراین اگر هماتوم ناشی از این توده‌ها به درستی نمونه برداری نشود تشخیص واقعی آنها دشوار خواهد شد (۴،۶).

در یک مطالعه، از ۸۷ مورد بیوپسی طحال که از موارد مشکوک، ۳۸ مورد ضایعات نئوپلاستیک از جمله همانژیوسارکوم (۱۷ مورد) و مابقی توده‌های غیر نئوپلاستیک همانند هماتوم (۱۶ مورد) تشخیص داده شده است (۱). تاکنون یک مورد همانژیوسارکوم در ناحیه پیشانی گاو و سه مورد همانژیوندوتلیوم و یک مورد همانژیوم غاری شکل در طحال سگ از ایران گزارش شده است (۶).

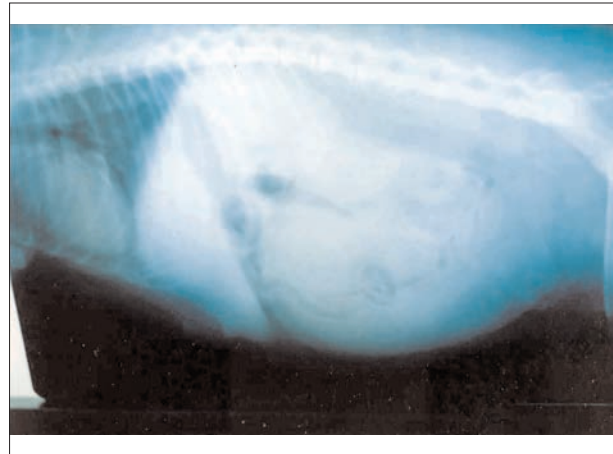
به‌هر حال تغییرات اولتراسونوگرافیک در هماتوم‌های طحال تغییرات این عضو در نئوپلاسم‌های طحال را تقلید می‌نمایند بنابراین ضروری است دقت لازم برای تفریق آنها از توده‌های نئوپلاستیک به عمل آید (۲). هماتوم در سگ‌های ۱-۸ ساله و همانژیوسارکوم در سگ‌های ۱۳-۸ ساله شایع‌تر است (۵).

از راه‌های تفریق این ضایعات، وجود مقادیر فراوان رنگ‌دانه

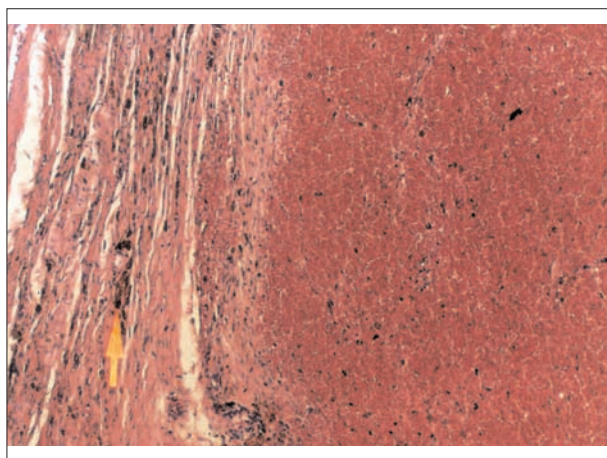

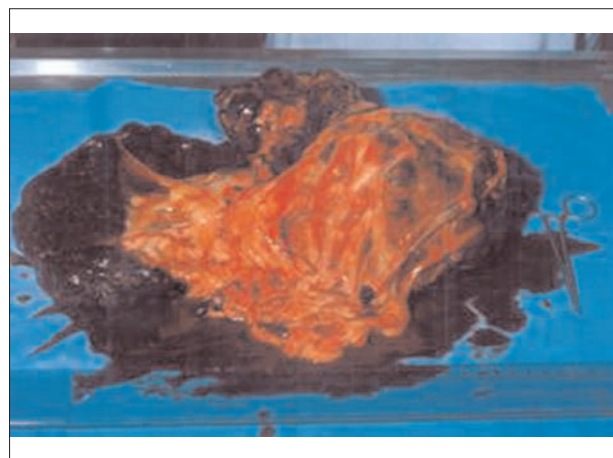
تصویر ۲- اولتراسونوگرافی حفره شکمی نشان دهنده پارانشیم غیر طبیعی طحال بصورت رویت اکوژنیسته غیر یکنواخت و کپسول دار آن (فلش‌ها) در کنار ساختار طبیعی بافت طحال است.

تصویر ۱- رادیوگراف جانبی محوطه بطنی در یک قلاده سگ ژرمن شپرد که نشان دهنده یک توده کاملاً بزرگ مدور با دانسیته بافت نرم در قسمت میانی حفره شکمی می‌باشد.

تصویر ۴- سیمای میکروسکوپی یک هماتوم طحال، این توده عمدتاً از گلبول‌های قرمز، رشته‌های فیبرین، کپسول همبندی ضخیم و ماکروفاژهای حاوی رنگدانه هموسیدرین (نوک پیکان) تشکیل شده است (رنگ آمیزی H&E، $100\times$).

تصویر ۳- هماتوم طحال در یک قلاده سگ ژرمن شپرد. پرخونی شدید همراه با برجستگی‌های حبابی شکل فراوان در سطح طحال، در قوس داخلی طحال توده‌ای بزرگ و مدور و چسبندگی وسیع به چادرینه‌ها جلب توجه می‌کند.

کانون‌هایی از نکروز و خونریزی و مقادیر فراوان رنگدانه هموسیدرین مشاهده شد. به نظر می‌رسد ضایعه نسبتاً قدیمی بوده و روند مزمنی را طی کرده باشد. آثار بدخیمی و یا ساختارهای عروقی که بر تومور خوشخیم عروق دلالت نماید وجود نداشت. برجستگی‌های حبابی شکل، کانون‌های هیپرپلازی ندولر بافت لنفاوی در این نواحی بود. توده یاد شده به عنوان هماتوم طحال تشخیص داده شد.

سگ مبتلا، ۴ ماه بعد طور ناگهانی تلف گردید. در کالبدگشایی، پرخونی و تورم شدید اندام‌ها بویژه دستگاه گوارش، کبد و کلیه‌ها جلب توجه می‌کرد. اثری از رشد مجدد توده مذکور در محل طحال یا متاستاز آن به اندام‌های دیگر ملاحظه نشد. نکروز گسترده حاد در لوله‌های ادراری در هم پیچیده نزدیک بارز بود و علت مرگ نارسایی کلیوی حاد ناشی مسمومیت حاد تشخیص داده شد.

برجستگی‌های متعدد حبابی شکل در سطح کپسول این عضو جلب توجه می‌کرد. در قوس داخلی طحال، یک توده کروی به قطر ۵/۱۴ سانتیمتر با قوام نرم، سطح مقطع یکنواخت به رنگ قرمز تیره و کپسول همبندی متراکم مشاهده گردید (تصویر ۳) که پس از شستشوی با سرم فیزیولوژی، حفره‌ای بزرگ در آن مشاهده شد که به وسیله بافت همبندی ظریفی به حفرات متعدد تقسیم می‌شد. همچنین دو ناحیه به رنگ قهوه‌ای روشن، و قطری حدود ۲ و ۸ سانتیمتر دیده می‌شد.

در مطالعه ریزبینی توده کروی، فضای انباشته از خون که توسط کپسول همبندی نسبتاً ضخیمی احاطه شده بود مشاهده گردید. کپسول همبندی حالت طبیعی داشت و در آن آثار بدخیمی دیده نمی‌شد (تصویر ۴). توده مذکور از گلبول‌های قرمز سالم و لیز شده، رشته‌های فیبرین و گلبول‌های سفید دژنره تشکیل شده بود (تصویر ۴).

هم چنین ترومبوس‌های عروقی، نواحی تشکیل بافت جوانه‌ای،

References

1. Day, N. J., Lucke, V. M., Pearson, H. (1995) A review of Pathological diagnosis made from 87 canine splenic biopsies. *J. Small Anim. Pract.* 36: 426-433.
2. Ettinger, S. J., Feldman, E. C. (2005) *Textbook of Internal Veterinary Medicine, diseases of the dog and cat.* (6th ed.) Elsevier/Saunders, St. Louis, USA.
3. Jones, T. C., Hunt, R. D., King, N. W. (1997) *Veterinary Pathology.* (6th ed.) Williams Wilkins, Baltimore, USA.
4. Maxie, M. G. (2007) *Jubb, Kennedy, and Palmer's Pathology of Domestic Animals.* (5th ed.) Saunders/Elsevier, Edinburgh, UK.
5. Prymak, C., Mckee, L. J., Goldschmidt, M. H., Glickman, L. T. (1988) Epidemiologic, clinical, pathologic and prognostic characteristics of splenic hemangiomasarcoma and splenic hematoma in dogs: 27cases (1985). *J. Am. Vet. Med. Assoc.* 193: 706-710.
6. Sohrabi-Haghdoost, I. (1991) *Oncogenesis and veterinary oncology.* (1st ed.) No. 2076, Tehran University publication, Tehran, Iran.

SPLENIC HEMATOMA IN A GERMAN SHEPHERD DOG (CASE REPORT)

Ashrafihelan, J.^{1*}, Soroori, S.²

¹Department of Pathobiology, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tabriz, Tabriz-Iran.

²Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran-Iran.

(Received 19 April 2010 , Accepted 14 September 2010)

Abstract:

Splenic masses are localized palpable enlargements can be classified as neoplastic and non-neoplastic. The aim of this report is to describe the clinical and pathological findings of a splenic hematoma and differentiate it from a splenic hemangiosarcoma. Clinical examinations of a 7-year-old male German Shepherd Dog with a history of lethargy, inappetence, weight loss and reluctant to move revealed a large painful mass in the left anterior half of the abdomen. Abdominal radiography showed a large mass with soft tissue density in the left of the abdomen. Ultrasonographic examination showed an encapsulated mass with echogenicity which resembles echogenicity of spleen in the ventral abdomen with multiple anechoic regions. Macroscopically, the spleen was large, severely congested and contained a spherical, 14.5 cm in diameter, mass that was located on the hilus. Microscopically, the cyst was filled with erythrocytes and lined a thick layer of connective tissue without any malignancy. There were abundant hemosiderin-riched macrophages. The mass was diagnosed as splenic hematoma. Splenic hematoma may mimic changes which are seen in splenic neoplasms and must be carefully differentiated from them.

Key words: Hematoma, Spleen, German shepherd, Dog.

*Corresponding author's email: ashrafihelan@yahoo.com, Tel: 0411-3392341, Fax: 0411-3357834

